

Handläggare
Marie Ehrenbåge
Telefon: 08-50818251**Till**
Farsta stadsdelsnämnd
2025-04-24

Stockholms stads program för barns rätt till kultur

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remiss av förslag till Stockholms stads program för barns rätt till kultur.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kulturnämnden har tagit fram ett förslag till ett stadsövergripande program om barns rätt till kultur. Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast 29 april 2025.

Intentionen med programmet är att ge stadens verksamheter en gemensam förståelse för arbetet med barns rätt till kultur samt tydliggöra det ansvar som nämnder och bolagsstyrelser har inom programmets verksamhetsområden. Programmet har tre mål som konkretiserar stadens ambition för barns rätt till kultur i förskolan och skolan, på fritiden samt i stadsmiljön. Till varje mål finns åtaganden som förtydligar hur målet ska uppnås samt vilka nämnder och bolagsstyrelser som är ansvariga.

Förvaltningen välkomnar förslaget till program för barns rätt till kultur och tycker att de tre målen och uppdelningen i skolan, fritiden och stadsmiljön är såväl logisk som hjälpsam i det fortsatta arbetet för barns rätt till kultur. Förvaltningen arbetar med alla dessa tre perspektiv.

Bakgrund

Kulturnämnden har enligt uppdrag i stadens budget för 2024 tagit fram ett förslag till ett stadsövergripande program om barns rätt till kultur i samarbete med stadens övriga nämnder och bolag samt

stadens barnombudsman. Uppdraget innefattade också att koppla ihop programmet med det kulturstrategiska programmet samt ersätta nuvarande program Kultur i ögonhöjd.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast 29 april 2025.

Remissen i sammanfattning

Intentionen med programmet är att ge stadens verksamheter en gemensam förståelse för arbetet med barns rätt till kultur samt tydliggöra det ansvar som nämnder och bolagsstyrelser har inom programmets verksamhetsområden. Samverkan, barn och ungdomars delaktighet och inflytande samt tillgängliggörande av utbud, verksamheter och platser ses som viktiga framgångsfaktorer för barns rätt till kultur.

Det föreslagna programmet riktar sig till alla barn men genomsyras av en medvetenhet om att Stockholms stad behöver bli bättre på att inkludera underrepresenterade grupper. Det finns grupper av barn och ungdomar som deltar i kulturlivet i liten utsträckning idag. Därför har rättighetsperspektivet stärkts i det program som nu föreslås. De ojämlika förhållandena, barn och ungdomars förändrade kulturvanor samt möjlighet till inflytande har varit vägledande när programmet har utformats.

I programmet tydliggörs också att Stockholms stad ska skapa goda förutsättningar för kultur *för, med och av* barn och ungdomar i verksamheter och offentliga miljöer i hela staden. Samtliga tre perspektiv behöver finnas i ett barns liv. De ska inte ses som motsatser eller värderas i relation till varandra utan används för att synliggöra att stadens insatser kan se olika ut beroende på om det är kultur för, med eller av barn som avses.

Programmet har tre mål som konkretiserar stadens ambition för barns rätt till kultur i förskolan och skolan, på fritiden samt i stadsmiljön. Till varje mål finns åtaganden som förtydligar hur målet ska uppnås samt vilka nämnder och bolagsstyrelser som är ansvariga.

Mål 1 Alla barn och ungdomar upplever och skapar en mångfald av kulturuttryck i förskolan och skolan.

- Åtagande 1.1. Förskolor och skolor säkerställer att barn och elever får möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i möte med professionella kulturaktörer under varje skolår.
- Åtagande 1.2. Stadens egna kulturverksamheter är attraktiva och självklara besöksmål för förskolor och skolor i staden.

Mål 2 Alla barn och ungdomar tar del av kulturupplevelser och utövar eget skapande på sin fritid.

- Åtagande 2.1. Stadens fritidsverksamheter erbjuder en mångfald av kulturaktiviteter som en integrerad del av verksamheten.
- Åtagande 2.2. Kulturskolan Stockholm och Stockholms stadsbibliotek når underrepresenterade grupper i högre utsträckning.

Mål 3 Alla barn och ungdomar har möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i sin stadsmiljö.

- Åtagande 3.1. Stadsutvecklingen säkerställer att det finns platser i alla delar av staden där barn kan uppleva kultur och utöva eget skapande.
- Åtagande 3.2. Stadens offentliga miljöer är tillgängliga arenor för kultur för, med och av barn och ungdomar.

Programmet identifierar därutöver tre framgångsfaktorer för barns rätt till kultur. Dessa ska genomsyra arbetet i stadens nämnder och bolagsstyrelser på samtliga beslutsnivåer.

1. Samverkan

I programmet konstateras att samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag samt med externa aktörer är av största vikt för att nå ut brett och sammanhållet till målgruppen, för att ta tillvara olika perspektiv och kompetenser och för att använda stadens resurser på ett effektivt sätt. Samverkan ska utgå från barns och ungdomars olika intressen, behov och förutsättningar och ha barnets bästa i centrum.

2. Delaktighet och inflytande

Stadens verksamheter ska efterfråga barns och ungdomars åsikter, ge barn och ungdomar förutsättningar att komma till tals och kunna påverka och bidra till kulturutbudet. Verksamheterna ska ha förmåga att fånga upp och stötta det som barn och ungdomar är intresserade av. Delaktighet och inflytande är en förutsättning för att staden ska kunna erbjuda ett relevant utbud av kultur – för, med och av barn och ungdomar.

3. Tillgängliggörande

Kulturupplevelser och möjlighet till eget skapande ska vara tillgängliga för alla barn oavsett kön, ålder, funktionsförmåga och bakgrund. Likvärdiga möjligheter kräver olika typer av insatser i olika verksamheter och för olika grupper av barn. En jämlik tillgång till kultur i alla dess former och uttryck kräver att barns och ungdomars skilda förutsättningar uppmärksammas och synliggörs.

Staden behöver tillgängliggöra och sprida kännedom om sitt samlade kulturutbud. Med träffsäkra kommunikationsinsatser kan staden koppla ihop barn och ungdomar med den kulturverksamhet som finns i närområdet och i staden i stort.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling i samarbete med avdelningen för förskola och avdelningen för individ och familj.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar förslaget till program för barns rätt till kultur och tycker att de tre målen och uppdelningen i skolan, fritiden och stadsmiljön är såväl logisk som hjälpsam i det fortsatta arbetet för barns rätt till kultur. Förvaltningen arbetar med alla dessa tre perspektiv.

Förvaltningens kultursekreterare är, i samverkan med berörda verksamheter, en garant för att uppfylla såväl åtagande 1.1 *att säkerställa att barn i förskolan får möjlighet till kulturupplevelser och eget skapande i möte med professionella kulturaktörer under varje år* som åtagande 2.1 *att stadens fritidsverksamheter erbjuder en mångfald av kulturaktiviteter som en integrerad del av verksamheten*. När det gäller arbetet med åtagande 3.2 *att stadens offentliga miljöer är tillgängliga arenor för kultur för, med och av barn och ungdomar* arbetar förvaltningen exempelvis med detta inom ramen för utvecklingen av blivande hästhagsparken, där en konstpedagog tillsammans med en fokusgrupp på cirka 10 barn under året kommer arbeta med att skapa något bestående på platsen. Projektet kan exempelvis resultera i en lekskulptur, en mosaikmur eller ett konstverk som placeras i den planerade parken.

Förvaltningen tycker vidare att indelningen i perspektiven *kultur för, av och med* bidrar med en tydlighet och utgör en bra grund för arbetet med att säkerställa att alla dessa finns med i nämndens fortsatta arbete. Förvaltningen vill också framhålla att den delar bilden av att de tre framgångsfaktorerna samverkan, delaktighet och inflytande samt tillgängliggörande är särskilt viktiga för att lyckas med arbetet att säkerställa barns rätt till kultur.

I slutet av programmet nämns att det är särskilt angeläget att samverka kring gemensamma insatser i socioekonomiskt svagare områden i staden samt för att nå underrepresenterade grupper. Ett av de prioriterade områden som förvaltningen särskilt lyfter fram inom ramen för arbetet med stadens fokusområden är Fagersjö. Fagersjö sticker ut när det gäller socioekonomiska faktorer vilket motiverar att ett särskilt fokus behöver läggas på det området. Det

handlar bland annat om att öka skolresultaten och säkerställa att fler kommer ut i arbete. Den analys som nämnden gjort tillsammans med flera facknämnder och bolag visar att föreningslivet är svagt i Fagersjö och att det idag är brist på naturliga mötesplatser som är viktiga för att bygga en kollektiv förmåga lokalt. Här skulle förvaltningen gärna se en utökad samverkan med kulturnämnden för att, i enlighet med intentionerna i föreliggande program, förbättra förutsättningarna för underrepresenterade grupper att ta del av kultur.

I programmets sista del nämns att programmet ska implementeras av stadens berörda nämnder och bolagsstyrelser genom att dessa tar fram verksamhetsanpassade mål, aktiviteter och arbetssätt för att nå programmets mål och att nämnder och bolagsstyrelser i sin ordinarie verksamhetsplanering ska precisera vilka aktiviteter de behöver genomföra utifrån programmets mål för att nå stadens mål och hur de ska samverka inom staden samt med andra aktörer.

Förvaltningen vill i samband med detta understryka vikten av att inte bygga upp något parallellt system för uppföljning utan att uppföljningen bör ske inom ramen för det av kommunfullmäktige beslutade verksamhetsområdesmålet som styr mot stockholmarnas tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv. Utöver detta program pågår just nu arbetet med att ta fram stadsgemensamma handlingsplaner för alla de områden som finns med i stadens *Program för mänskliga rättigheter*. Förvaltningen ser en risk till otydlig styrning ifall samtliga handlingsplaner innehåller krav på nämnderna att ta fram egna mål inom respektive område. Förvaltningen förespråkar ett mer generellt mål om mänskliga rättigheter som pekar ut stadens ambitioner inom området och överlåter till nämnderna själva att prioritera insatser utifrån verksamhetens behov och målgrupper.

Ett bra exempel som förvaltningen ser är den styrning som Stockholms stad har inom ramen för *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029*. Där finns tydliga målsättningar för hela staden, prioriteringar och fokusområden och där varje nämnd löpande behöver rapportera kring hur verksamheterna arbetar med målen i programmet samt har tillgång till ett stödmaterial med indikatorer och aktiviteter som verksamheterna kan använda. Verksamheterna behöver dock inte explicit formulera enskilda mål kring detta område. Istället kan nämnderna och verksamheterna välja aktiviteter och indikatorer som känns rimliga och lämpliga för respektive verksamhet. Förvaltningen bedömer att det ger bättre förutsättningar för att staden ska nå de målsättningar som finns såväl inom programmet för barns rätt till kultur som i programmet för mänskliga rättigheter.

Förvaltningen skulle däremot gärna se en utveckling av indikatorerna, som finns kopplat till det av kommunfullmäktige beslutade verksamhetsområdesmålet som styr mot stockholmarnas tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv, där rådighetsförhållandena tydliggörs. Förvaltningen upplever idag att många av indikatorerna är beroende av insatser från ett flertal nämnder vilket gör det komplext att analysera utfallet samt inte lika effektiva i sin styrning.

Stockholms stads program för barns rätt till kultur bedöms kunna bidra positivt till att stärka stadens arbete med mänskliga rättigheter. Det bedöms även kunna bidra till ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Arbetet med det föreslagna programmet bedöms inte innebära några miljö- eller klimatkonsekvenser.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Fredrik Karlsson
Tillförordnad stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Johanna Löfvenius
Avdelningschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Stockholms stads program för barns rätt till kultur

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Karlsson, Tillförordnad stadsdelsdirektör	2025-04-04
Johanna Löfvenius, Avdelningschef	2025-04-04